

SPORT BEZ DOPINGU – INFORMACE PRO SPORTOVCE

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ O DOPINGU

Od roku 2004 platí pro veškeré otázky spojené s dopingem ustanovení nového Světového antidopingového kodexu podle kterého je cílem antidopingového programu:

- ochrana základních práv sportovců na účast ve sportu bez dopingů, propagace zdraví, spravedlnosti a rovnoprávnosti pro všechny sportovce,
- zajištění harmonizace, koordinace a efektivity mezinárodních a národních antidopingových programů pro kontrolu a prevenci dopingů.

Veškeré postupy uplatňované v mezinárodních a národních antidopingových programech jsou obsaženy v celosvětově platných dokumentech:

- **Kodex** – obsahuje kapitoly o dopingové kontrole, výchově a výzkumu, úloze a roli odpovědnosti sportovců, sportovních svazů, olympijského výboru, národních antidopingových agentur a vlád,
- **Mezinárodní standardy** - upravují konkrétní postupy při provádění dopingových kontrol, udělování výjimek pro terapeutické důvody, podmínky pro udělování akreditace laboratořím a tvorbu seznamů zakázaných látek a metod,
- **Modely nejlepší praxe** – představují zobecněné zkušenosti popsání jako návody k uplatnění v praxi.

DEFINICE DOPINGU

Doping je definován jako jev, při němž dochází k porušení jednoho nebo více antidopingových pravidel uvedených v následujících článcích:

1. Přítomnost zakázané látky nebo jejích metabolitů nebo indikátorů v těle sportovce

(Jedná se o pravidlo bezvýhradné odpovědnosti podle kterého je proviněním kdykoliv je nalezena zakázaná látka, ať už ji sportovec použil úmyslně, neúmyslně, z nedbalosti nebo jinak zavinil její použití. Výjimkou jsou látky, pro které jsou toleranční limity výslovně kvantifikovány nebo podle zvláštních kritérií mohou být vyprodukovány endogenně.)

2. Použití nebo pokus o použití zakázané látky nebo metody

(Úspěch nebo neúspěch v použití látky nebo metody není rozhodující. Jako důkaz o použití nebo pokusu o použití může sloužit také doznání nebo svědectví třetí strany.)

3. Odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorku bez náležitého důvodu po výzvě nebo jiný způsob vyhýbání se dopingové kontrole

(Jedná se o jakékoliv odmítnutí dopingové kontroly jako je např. skrývání se před dopingovým komisařem, nedostavení se k dopingové kontrole z nedbalosti nebo úmyslné vyhýbání.)

4. Porušení požadavků týkajících se dostupnosti sportovce pro kontrolu mimo soutěž včetně neposkytnutí požadované informace o pobytu a vyhýbání se testům.

(Sportovec, který je určen pro testování mimo soutěž (registr sportovců) nese odpovědnost za poskytnutí a aktualizaci informací o místě pobytu, aby ho bylo možné zastihnout pro kontrolu bez předchozího oznámení.)

5. Podvádění nebo pokus o podvádění v průběhu kterékoliv části dopingové kontroly

(Zahrnuje chování, které narušuje proces dopingové kontroly a není zahrnut v definici zakázaných metod, např. měnění kódů, falšování záznamů apod.)

6. Držení zakázaných látek a látek umožňujících zakázané metody

(Držení látek zakázaných mimo soutěž sportovcem nebo doprovodným personálem sportovce na jakémkoliv místě, pokud není prokázáno, že jde o látku pro terapeutické účely.)

7. Nelegální nakládání s jakoukoliv zakázanou látkou nebo látkou umožňující zakázané metody

(Znamená nelegální obchodování, výrobu, dovážení, vyvážení a podobné manipulace osob, které k tomu nemají oprávnění.)

8. Podávání nebo pokus o podání zakázané látky nebo aplikace metody sportovci nebo podporování, podněcování, navádění, napomáhání nebo jiná prokázaná spoluvina.

DOKAZOVÁNÍ DOPINGU

1. Důkazní břemeno

V zásadě důkazní břemeno nese vždy ten subjekt, který buď podává obvinění z porušení dopingových pravidel nebo ten, který je obviněn pokud obvinění nepřijímá nebo se dožaduje zmírnění možného dopadu tohoto obvinění. Antidopingová organizace např. musí prokázat, že k porušení antidopingového pravidla došlo a to v síle větší, než je pouhá pravděpodobnost, že k porušení došlo. Rovněž tak sportovec nebo jiná obviněná osoba musí vyvrátit domněnku prokázáním faktů nebo okolností a to na úrovni vyšší než je pouhá pravděpodobnost.

2. Metody shromažďování faktů

Fakta vztahující se k porušení antidopingového pravidla mohou být zjišťována jakýmkoliv spolehlivým způsobem včetně doznání. Např. laboratoři, která zjistí pozitivitu vzorku slouží jako důkaz získaná akreditace, pokud obviněný neprokáže, že došlo k odchylce od daných postupů. Pokud tak učiní, musí antidopingová organizace dokázat např. že odchylka neovlivnila výsledek testu.

POUŽITÍ ZAKÁZANÉ LÁTKY Z TERAPEUTICKÝCH DŮVODŮ

1. Žádosti o výjimky

Kodex povoluje sportovcům a jejich lékařům žádat o terapeutickou výjimku tj. povolení k užití látek nebo metod, které jsou jinak zakázané, z důvodu léčení a to jak pro sportovce zdravé tak pro zdravotně postižené, pokud jejich zdravotní stav toto použití prokazatelně vyžaduje.

2. Kritéria pro udělení výjimek

Výjimka bude udělena v případech, kdy by se zdraví sportovce výrazně zhoršilo, pokud by mu měla být zakázaná látka odmítnuta v průběhu léčby nebo chronické zdravotní okolnosti.

Terapeutické použití látky by nemělo způsobit žádné zvýšení výkonu než které může být předvídáno při původním zdravotním stavu sportovce.

Použití zakázané látky i k minimálnímu zvýšení úrovně endogenního hormonu není považováno za terapeuticky opodstatněné.

Povolení zakázané látky bude opodstatněné pokud neexistuje žádná přijatelná terapeutická alternativa.

3. Udělování výjimek

Výjimka z terapeutických důvodů může být udělena na základě žádosti, která musí obsahovat všechny náležitosti uvedené ve Standardu pro terapeutické výjimky. Výjimku povoluje komise ustavená národní antidopingovou organizací (ADV ČR) na základě posouzení a přezkoumání zdravotního stavu sportovce žádajícího o výjimku. Veškeré zdravotní informace sloužící k udělení výjimek jsou důvěrné.

DOPINGOVÁ KONTROLA (DK) A JEJÍ PRŮBĚH

Dopingová kontrola může být prováděna při soutěži nebo kdykoliv mimo soutěž. (při mimosoutěžním odběru se nesledují-tedy nejsou zakázány-látky ze skupiny S6.Stimulancia, S7.Narkotika, S8.Kanabinoidy a S9. Glukokortikosteroidy - viz dále). Kdo bude vybrán ke kontrole oznamuje dopingový komisař, který má také oprávnění dopingovou kontrolu provést. Analýzu vzorků z dopingové kontroly provádí specializované laboratoře, akreditované Světovou antidopingovou agenturou (WADA), z nichž jedna je také v Praze. O výsledku dopingové kontroly je sportovec písemně informován. Je-li **vzorek A moče pozitivní**, může sportovec požádat o kontrolní analýzu vzorku B, které se může osobně zúčastnit. Nepožádá-li, je výsledek analýzy vzorku A již považován za konečný. V případě pozitivního výsledku DK je sportovci pozastavena závodní činnost a bude zahájeno disciplinární řízení.

Obecný postup při dopingové kontrole (odběru vzorku) při soutěži:

- vybraný sportovec je vyzván k DK dopingovým komisařem nebo jeho asistentem,
- sportovec potvrdí přijetí výzvy svým podpisem na formulář výzvy,
- na místo určené k DK se sportovec musí dostavit neprodleně (nejpozději **do 1 hodiny po podpisu výzvy** k DK). V případě pokračování v soutěži či tréninku je možno po dohodě s dopingovým komisařem povolit **odklad** (tato skutečnost je zaznamenána do protokolu výzvy k DK),
- po příchodu do místnosti dopingové kontroly komisař zkontroluje totožnost sportovce (nutno mít s sebou průkaz totožnosti, např. licenci, řidičský průkaz, OP),
- sportovce může při dopingové kontrole doprovázet pouze jedna osoba,
- sportovec si vybere odběrovou nádobku a odevzdá pod dohledem dopingového komisaře stejného pohlaví vzorek moče (min.75 ml), pozor – může trvat několik minut, ale i hodin bez možnosti opustit místnost DK,
- sportovec si vybere zaplombovanou soupravu pro odběr, která obsahuje 2 lahvičky s číselnými kódy,
- **vzorek je rozdělen na 2 části** (vzorek A a B) a zapečetěn (dle typu soupravy - utěsněním víčka nebo plombami),
- ze zbytku moče dopingový komisař otestuje kyselost (pH) a hustotu moče, která musí odpovídat limitu WADA. Pokud jsou hodnoty mimo udaný limit, sportovec musí poskytnout další vzorek moče,
- při dopingové kontrole se vyplňuje protokol, do kterého sportovec uvádí požadované údaje např. identifikační údaje, kódy lahviček, **léky**, které užívá (v současném protokolu až 7 dní zpětně) a výživové doplňky,
- údaje v protokolu se na závěr stvrzují podpisy komisaře (popř.doprovodu) a sportovce.

Dopingová kontrola podrobněji řeší (www.antidoping.cz):

Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu (čl.5 Testování)

Mezinárodní standard pro testování

PROŠETŘOVÁNÍ DOPINGOVÉHO PŘÍPADU

1. Právo na spravedlivé slyšení (prošetření)

Každá Antidopingová organizace musí poskytnout slyšení každé osobě, které bylo sděleno obvinění z porušení antidopingového pravidla. Toto slyšení rozhodne, zda došlo k porušení antidopingového pravidla a jaké mohou být přijaty argumenty pro zmírnění obvinění a jeho důsledky pro vynesení postihu.

2. Anulování výsledků ze soutěže

Jakákoliv porušení antidopingového pravidla vede automaticky k anulování výsledku dosaženého v soutěži včetně odebrání medailí, bodů a cen ať již sportovec situaci zavinil či nikoliv.

POSTIHY PRO JEDNOTLIVCE

1. Zákaz činnosti z důvodu použití zakázané látky nebo metody

Doba zákazu činnosti **při prvním porušení** pravidel je **dva roky**

Doba zákazu činnosti **při druhém porušení** pravidel je **doživotní**

2. Při použití zakázané látky vyjmenované v Seznamu jako specifické povzbuzující látky

(jsou všeobecně dostupné v léčebných přípravcích a lze je snadno náhodně užít) a jestliže sportovec věrohodně prokáže, že nezamýšlel zvýšit si tím sportovní výkon bude

Doba zákazu činnosti **při prvním porušení** pravidel varování **až jeden rok**

Doba zákazu činnosti **při druhém porušení** pravidel **dva roky**

Doba zákazu činnosti **při třetím porušení** pravidel **doživotní**.

3. Při porušení jiných antidopingových pravidel je doba zákazu činnosti následující:

a) Odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorku nebo podvádění

Doba zákazu činnosti **při prvním porušení** pravidel je **dva roky**

Doba zákazu činnosti **při druhém porušení** pravidel je **doživotní**

b) Nelegální nakládání nebo podávání zakázaných látek nebo metod:

Doba zákazu činnosti bude **minimálně čtyři roky max.doživotní**

c) Porušení povinnosti oznamovat místo pobytu

Doba zákazu činnosti bude **minimálně tři měsíce max.dva roky**.

4. Zrušení nebo zkrácení doby zákazu činnosti

a) Nezavinění nebo nezanedbání (k použití zakázané látky nebo metody došlo prokazatelně cizí vinou bez vědomí sportovce)

b) Nevýznamné zavinění nebo nevýznamná nedbalost (k použití zakázané látky nebo metody došlo z nedbalosti nebo částečným zaviněním zcela neúmyslně) bude

Doba zákazu činnosti bude zkrácena ne však méně než na polovinu

Doba zákazu činnosti v případě doživotí na dobu kratší osmi let

Sportovec musí vždy věrohodně doložit jak se zakázaná látka do jeho těla dostala, vždy však na vlastním příkladě, nikoliv doložené z výsledků vědeckých studií.

ODVOLÁNÍ PROTI POSTIHU

1. Proti obvinění z porušení antidopingového pravidla je možné se odvolat až po rozhodnutí o udělení postihu a to:

- osoba obviněná z porušení antidopingového pravidla
- druhá strana ve sporu
- příslušná národní a mezinárodní sportovní federace nebo organizace

2. Odvolání osob nebo institucí

a) mezinárodní úrovně (pokud jde o mezinárodní soutěž nebo mezinárodní instituci) je možné se odvolat výhradně k Arbitrážnímu soudu pro sport v Lausanne (CAS).

b) národní úrovně (jak jsou definovány národními organizacemi) je možné se odvolat podle pravidel národní antidopingové organizace a podle uděleného práva odvolání také k CAS.

SEZNAM ZAKÁZANÝCH LÁTEK A ZAKÁZANÝCH METOD

Součástí Kodexu je seznam zakázaných látek a zakázaných metod, který oproti dosavadní praxi bude výčtem všech látek, které jsou ve sportu zakázány.

1. Utřídění zakázaných látek a metod v seznamu

V seznamu jsou v I.oddíle látky a metody zakázané stále (při soutěži i mimo soutěž) a v II.oddíle látky a metody zakázané při soutěži. Na základě doporučení mezinárodní sportovní federace může být seznam rozšířen ze strany WADA pro určité sporty.

2. Kritéria pro zařazování látek a metod do seznamu

a) Látka nebo metoda bude zařazena do seznamu pokud splňuje kterákoliv dvě z následujících třech kritérií:

- Lékařský nebo jiný vědecký důkaz, že látka nebo metoda má potenciál zvýšit sportovní výkon,
- lékařský nebo jiný vědecký důkaz, že látka nebo metoda představuje potenciální riziko pro zdraví sportovce,
- důkaz o tom, že použití látky nebo metody poškozuje ducha sportu.

b) Látka nebo metoda může být rovněž zařazena pokud existuje důkaz, že může maskovat jiné zakázané látky nebo metody.

Vlastní seznam zakázaných látek a metod bude uveden v platnost 1.ledna každého roku v písemné podobě a zveřejněn na www.antidoping.cz